

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20279 - Treball de Fi de Grau d'Història de l'Art / 1
Titulació	Grau d'Història de l'Art (Pla 2009) - Quart curs Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Francisco José Falero Folgoso <i>Responsable</i> fj.falero@uib.es	17:00	18:00	Dilluns	09/09/2019	13/01/2020	Despacho AC02/ Ramon Llull
	11:00	12:00	Dijous	17/02/2020	08/06/2020	Despacho AC02/ Ramon Llull
Mercè Gambús Saiz merce.gambus@uib.cat	17:00	21:00	Dilluns	09/09/2019	10/02/2020	AD06. Ramon Llull
	17:00	18:00	Dilluns	10/02/2020	29/06/2020	AD06. Ramon Llull

Contextualització

El **Treball de Fi de Grau (TFG)** és una assignatura obligatòria del segon semestre de quart curs, que correspon al modul M.5 del Pla d'Estudis d'Història de l'Art. La dedicació és de 150 hores, de les quals un màxim de 7,5 podran dedicar-se a activitats presencials. Es regeix per la Norma pròpia de TFG (Junta de Facultat del 7 de juliol de 2018), de l'Acord normatiu 9954 del dia 23 de setembre de 2011 pel qual s'aprova el Reglament per a l'elaboració i avaluació dels treballs de fi de grau o de màster a la Universitat de les Illes Balears i pel que s'especifica a la memòria verificada del títol. Segons la Norma pròpia:

"El material presentat:

- ha de consistir en un informe o estudi o similar equiparable als que poden produir els professionals de cada disciplina;
- ha de poder avaluar-se autònomament com a producte, independentment de les vicissituds experimentades durant el procés d'elaboració;
- ha de ser formalment vàlid i ha de seguir les orientacions metodològiques de la FFL o el sistema alternatiu determinat per la **comissió del Treball de Fi de Grau (CTFG)** de cada estudi, que pot delegar aquesta elecció en el tutor
- ha de demostrar el domini de les competències atribuïdes al Treball de Fi de Grau i les competències específicament lligades a la línia temàtica en què s'inscriu".

La llista de línies temàtiques, tutors/res i nombre de places figuren a l'apartat de continguts d'aquesta guia docent. L'assignació de línia temàtica es realitzarà just abans de l'inici del segon semestre mitjançant una aplicació a l'Aula digital. L'alumnat haurà de triar tres línies temàtiques, indicar-ne l'ordre de preferència

Guia docent

i la motivació de l'elecció. L'adjudicació de la línia temàtica per part de la CTFG es realitzarà seguint els següents criteris, "per ordre jeràrquic: 1) nota mitjana de l'expedient acadèmic i 2) si escau, a criteri del cap d'estudis, escrit de motivació presentat per l'estudiant. Els alumnes matriculats durant el període d'ampliació de matrícula només podran optar a les línies temàtiques i als tutors que hauran quedat lliures després del primer procediment d'assignació. En aquest segon cas, l'adjudicació es farà per ordre cronològic de sol·licitud".

És important tenir en compte que, per normativa general de la universitat, **el TFG és de caràcter no recuperable**. Això vol dir que l'estudiant tindrà dret d'examinar-se només una vegada per curs acadèmic (juny o bé juliol) i que **no hi ha tutela acadèmica** (no es guarden les línies temàtiques assignades d'un curs per al curs següent).

Totes les comunicacions amb l'alumnat es produiran **per l'Aula digital i/o el correu institucional**.

Requisits

Essencials

Per matricular-se del TFG, s'han d'haver superat els crèdits corresponents a les matèries de **formació bàsica i 120 crèdits** (independentment de si aquests crèdits provenen d'assignatures obligatòries o d'assignatures optatives).

L'alumnat del **Pla 2009** ha d'haver presentat els treballs de segon i de tercer curs abans del **2 de maig de 2020**.

Competències

Específiques

- * CE9 – Competències aplicades i professionals (saber fer). Coneixement pràctic dels processos bàsics de la metodologia científica en història de l'art: estats de la qüestió, anàlisis integrals de l'obra d'art, replantejament de problemes, cerca d'informació inèdita, plantejament d'hipòtesi, processos crítics de síntesi, formulació ordenada de conclusions
- * CE13 – Competències aplicades i professionals (saber fer). Coneixements en gestió de col·leccions d'art: inventari, documentació, catalogació, exposicions i difusió d'art
- * CE14 – Competències aplicades i professionals (saber fer). Coneixements instrumentals aplicats a la història de l'art: capacitats bàsiques per interpretar i utilitzar gràfics, dibuix, fotografia, imatge en moviment, informàtica i materials de l'obra d'art

Genèriques

- * CG1 – Capacitat d'anàlisi dels coneixements lligats als mòduls, matèries i assignatures pròpies del títol;
- CG2 – Capacitat de comunicació oral i escrita a l'hora de transmetre el coneixement adquirit; CG4 – Reconeixement de la diversitat social, cultural i personal
- * CG5 – Capacitat d'adaptar-se a diferents contextos professionals ajustant-se al marc legal i als principis ètics de la pràctica professional
- * CG7 – Conèixer la llengua anglesa: capacitat per comprendre, parlar i escriure aquest idioma amb un nivell mitjà

Guia docent

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'alumnat podrà fer la seva proposta a l'aplicació de l'Aula digital escollint entre les següents línies temàtiques (L):

Continguts temàtics

GRUP 1. Tutora: prof. Mercè Gambús

L1. Gestió i divulgació del patrimoni cultural religiós. Museus, catedrals, esglésies parroquials i conventuals

Places: 1

L2. Artistes, art i arquitectura renaixentista i barroca d'Espanya

Places: 2

GRUP 2. Tutora: prof. Maria Josep Mulet

L3. La fotografia a la primera meitat del segle XX. Fotografia i avantguardes històriques. Nova objectivitat. Documentalisme social

Places: 1

L4. Fotògrafs europeus i americans de la segona meitat del segle XX. Vessants humanista i crític

Places: 2

L5. Art i gènere en les propostes plàstiques contemporànies

Places: 1

GRUP 3. Tutora: prof. Tina Sabater

L6. Les arts del color a l'època gòtica (promoció, aspectes estilístics, relacions amb els marcs litúrgic, palatí, de la vida quotidiana o de gènere)

Places: 2

L7. Arquitectura gòtica. Fàbriques, mestres, tipologies i funció dels espais en l'arquitectura religiosa i civil

Places: 1

GRUP 4. Tutora: prof. Francisca Lladó

L8. Arts plàstiques i arquitectura al període a les Avantguardes Històriques. Continuïtats i/o ruptures

Places: 1

L9. Art i política a Europa i/o Llatinoamèrica des de la Il·lustració fins a 1945

Places: 1

GRUP 5. Tutor: prof. Francisco Falero

Guia docent

L10. Imatge i Cultura Queer: els estudis gai i lesbians en Història de l'Art

Places: 1

L11. Museologia i Museografia: Problemàtiques entorn als Museus d'Art

Places: 2

L12. Història de la Crítica d'Art

Places: 1

GRUP 6. Tutor: prof. Miquel Àngel Capellà

L13. Les arts decoratives: produccions, usos i centres

Places: 2

L14. Història de l'Urbanisme: morfologia, tipologies arquitectòniques i espais urbans. Estudi de casos

Places: 1

GRUP 7. Tutora: prof. Miquela Forteza

L15. Art i noves tecnologies

Places: 1

L16. Estudis sobre l'art del gravat

Places: 1

GRUP 8. Tutora: prof. Magdalena Brotons

L17. El cinema i les altres arts

Places: 1

L18. Les avantguardes al cinema: des dels orígens a l'actualitat

Places: 1

GRUP 9. Tutor: prof. Andreu Villalonga

L19. Temes i símbols en l'art barrocc

Places: 4

GRUP 10. Tutora: prof. Sonsoles Hernández

L20. Relacions interartístiques en la modernitat: pintura, música, literatura

Places: 1

L21. Història cultural de la modernitat

Places: 1

GRUP 11. Tutora: prof. Isabel Escandell

L22. Temes i símbols de la mitologia clàssica en la Història de l'Art

Places: 2

GRUP 12. Tutor: prof. Jaume Andreu

L23. Arquitectura popular

Places: 1

GRUP 13. Tutora: prof. Antònia Juan

Guia docent

L24. Art i dona a l'edat mitjana

Places: 1

L25. Escultura gòtica

Places: 1

L26. L'art en els mons antic i clàssic

Places: 1

GRUP 14. Tutora: prof. Magdalena Cerdà

L27. Els agents implicats en el procés de creació: artistes i promotors al llarg de la història

Places: 2

L28. Història de l'Urbanisme: morfologia, tipologies arquitectòniques i espais urbans. Estudi de casos

Places: 2

GRUP 15. Tutora: prof. Júlia Roman

L29. Estudis historicoartístics del paisatge: de gènere pictòric a la dimensió patrimonial del paisatge cultural

Places: 2

Metodologia docent

La CTFG publicarà al mes de gener del 2019 l'actualització de les característiques formals del TFG; en aquestes es fixen, entre altres, l'extensió del TFG, els apartats mínims, el nombre d'imatges i el procés de lliurament (en paper degudament enquadernat i per l'Aula digital amb el complement antiplagi activat).

Activitats de treball presencial (0,3 crèdits, 7,5 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Seminaris i tallers	Sessió d'orientació metodològica del TFG	Grup mitjà (M)	Al començament del segon semestre, s'impartiran dues sessions metodològiques d'assistència obligatòria. 1. Explicació de la normativa i els procediments de tutoria i avaluació. Com cercar informació a la biblioteca - Formació avançada (Servei de Biblioteca i Documentació). 2. Com redactar un Treball acadèmic. Introducció al TFG (Servei de Biblioteca i Documentació).	3
Tutories ECTS	Seguiment del TFG	Grup petit (P)	Al començament del segon semestre l'alumnat acudirà a la primera sessió de tutoria amb el professorat. En aquesta sessió s'acordarà el títol provisional del treball, s'explicaran els criteris, el calendari d'avaluació i s'acordarà el calendari de tutories. Finalment, se signarà per duplicat un compromís acadèmic on figurarà la línia temàtica assignada, el títol provisional i les dates de presentació al/la tutor/a de l'original. El mínim de tutories que s'hauran de realitzar seran tres.	4

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Defensa oral del TFG	Grup mitjà (M)	La memòria verificada del GHA2 (Pla 2014) indica, pel que fa al sistema d'avaluació del TFG, que en "todos los casos se contempla la defensa oral del trabajo".	0.5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (5,7 crèdits, 142,5 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	TFG (recerca bibliogràfica, redacció i material)	L'alumnat redactarà el TFG d'acord amb la normativa de la Facultat de Filosofia i Lletres, les especificacions del pla d'estudis d'Història de l'Art, les pautes marcades per la CTFG i les indicacions del/la tutor/a.	142.5

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

(Punt 9. Normativa de TFG). "**Avaluadors.** L'avaluació del TFG tindrà sempre, com a mínim, dos agents: el professor tutor i un segon agent avaluador. Aquest segon agent d'avaluació el determinarà cada CTFG i pot ser un professor avaluador diferent del professor tutor o un tribunal. (...). Cada CTFG pot nomenar tants de tribunals com cregui convenient. (...). En cas que la CTFG no designi professors específicament avaluadors o tribunals, s'entendrà que la funció d'avaluació final l'exercirà la mateixa comissió".

(Punt 10. Normativa de TFG). "**Procediment d'avaluació. a. Part del professor tutor:** si la CTFG no decideix una altra cosa, el professor tutor emplenarà una graella d'avaluació on apareixeran totes les competències atribuïbles al TFG i els ítems corresponents als requisits formals. (...). El professor tutor s'abstindrà d'emplenar la part de la graella que específicament es refereixi a aspectes lligats a la presentació oral del treball davant un tribunal. La CTFG pot decidir que la tasca d'avaluació del professor tutor consisteix només en la resposta sobre la conveniència que el treball continuï el procés d'avaluació. En aquest cas, serà la segona instància d'avaluació la que concretarà la nota del treball d'acord amb els ítems prevists. En cas que el tutor no doni el vistiplau a la continuació de l'avaluació, haurà de proposar una nota (de 0 a 4,9), el treball es considerarà suspès i l'estudiant podrà demanar revisió de nota en els termes prevists al Reglament acadèmic vigent. En aquest cas, la CTFG actuarà de tribunal de revisió. El professor tutor podrà ser oït si així ho demana. **b. Part del professor avaluador o del tribunal avaluador:** el segon agent avaluador rebrà còpia del treball presentat i la graella d'avaluació emplenada pel professor tutor. En aquest segon moment de l'avaluació s'ha de vetllar per assegurar l'equitat de l'avaluació dels treballs presentats. Per complir aquesta funció, el segon avaluador (individual o col·lectiu) pot validar la graella d'avaluació presentada pel professor

Guia docent

tutor o modificar-la. En aquest segon cas, el professor tutor en serà informat i podrà ser oït si així ho demana (...). **c. Part del tribunal en cas que hi hagi presentació oral:** el tribunal ha de complir les funcions previstes per al segon agent avaluador i, a més a més, ha d'emplenar la part de la graella d'avaluació específicament dedicada a aspectes lligats a la presentació oral. **d. Part de la CTFG:** la comissió farà les funcions de segon agent avaluador si no se'n determina cap altre. Aquesta comissió rebrà tota la documentació relacionada amb l'avaluació dels treballs i en publicarà les qualificacions. **e. En els casos en què el segon agent avaluador sigui un sol professor (...)**".

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Defensa oral del TFG

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La memòria verificada del GHA2 (Pla 2014) indica, pel que fa al sistema d'avaluació del TFG, que en "todos los casos se contempla la defensa oral del trabajo".
Criteris d'avaluació	(Punt 11. Normativa de TFG). Sobre les defenses orals. Cada comissió del TFG pot determinar la necessitat que el treball, a més de presentar-se per escrit, s'hagi de defensar oralment, segons consti al pla d'estudis corresponent. La defensa oral sempre ha de ser davant un tribunal i serà pública si així ho demana l'alumne (reglament acadèmic, sobre els exàmens orals). El tribunal també determinarà el grau d'assoliment de les competències adjudicades al Treball de Fi de Grau.

Percentatge de la qualificació final: 10%

TFG (recerca bibliogràfica, redacció i material)

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'alumnat redactarà el TFG d'acord amb la normativa de la Facultat de Filosofia i Lletres, les especificacions del pla d'estudis d'Història de l'Art, les pautes marcades per la CTFG i les indicacions del/la tutor/a.
Criteris d'avaluació	(Punt 8. Normativa de TFG). Els criteris d'avaluació es repartiran en tres parts: a. aspectes formals (20 per cent de la nota): grau de compliment de les Orientacions metodològiques per a la presentació de treballs acadèmics o de qualsevol altre llibre d'estil alternatiu o complementari posat efectivament a disposició de l'estudiant (...); b. competències i coneixements generals (40 per cent de la nota): grau d'assoliment de les competències i dels continguts que el pla d'estudis associa a l'assignatura TFG o al mòdul en què s'inseriu, i grau d'assoliment de les competències bàsiques del grau. Aquestes competències i aquests continguts han de ser especificats per la comissió del TFG i han de ser idèntics per a tots els treballs d'un mateix estudi; c. competències i coneixements específics (40 per cent de la nota): grau d'assoliment de les competències i els coneixements d'acord amb allò que preveuen els criteris d'avaluació que es poden associar a la línia temàtica assignada. Aquestes competències i aquests continguts i criteris d'avaluació els ha d'especificar el professor tutor i els ha de comunicar a la CTFG

Guia docent

juntament amb les seves propostes de línies temàtiques. En qualsevol cas, aquests ítems d'avaluació s'han de seleccionar entre els que preveu el pla d'estudis.

Percentatge de la qualificació final: 90%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Per a aspectes formals, es recomanen les *Orientacions metodològiques per a la presentació de treballs acadèmics* elaborades per la Facultat de Filosofia i Lletres que es penjaran a l'Aula digital i que igualment es poden consultar a través de la pàgina web de la Facultat.

Bibliografia bàsica

Elaboració de textos acadèmics (selecció d'obres)

BORRÁS GUALIS, Gonzalo M., *Cómo y qué investigar en historia del arte: una crítica parcial de la historiografía del arte española*, Barcelona, Ediciones del Serbal, 2001.

CASSANY, Daniel, *La cuina de l'escriptura*, Barcelona, Empúries, 2002.

MONTOLIO, Estrella (coord.), *Manual práctico de escritura académica*, 3 vol., Barcelona, Ariel, 2011.

MILLÁN, José Antonio, *Perdón imposible: guía para una puntuación más rica y consciente*, Madrid, Ariel, 2014.

RAMÍREZ, Juan Antonio, *Cómo escribir sobre arte y arquitectura: libro de estilo e Introducción a los géneros de la crítica y de la historia del arte*, Barcelona, Ediciones del Serbal, 2005.

PUJOL, Josep M.; SOLÀ, Joan, *Ortotipografia: manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*, Barcelona, Columna, 2000.

Altres recursos

Es recomana la revisió acurada de les competències, continguts i recomanacions bibliogràfiques de l'assignatura 20800 - Tècniques d'expressió Oral i Escrita.